

علم أصول الفقه

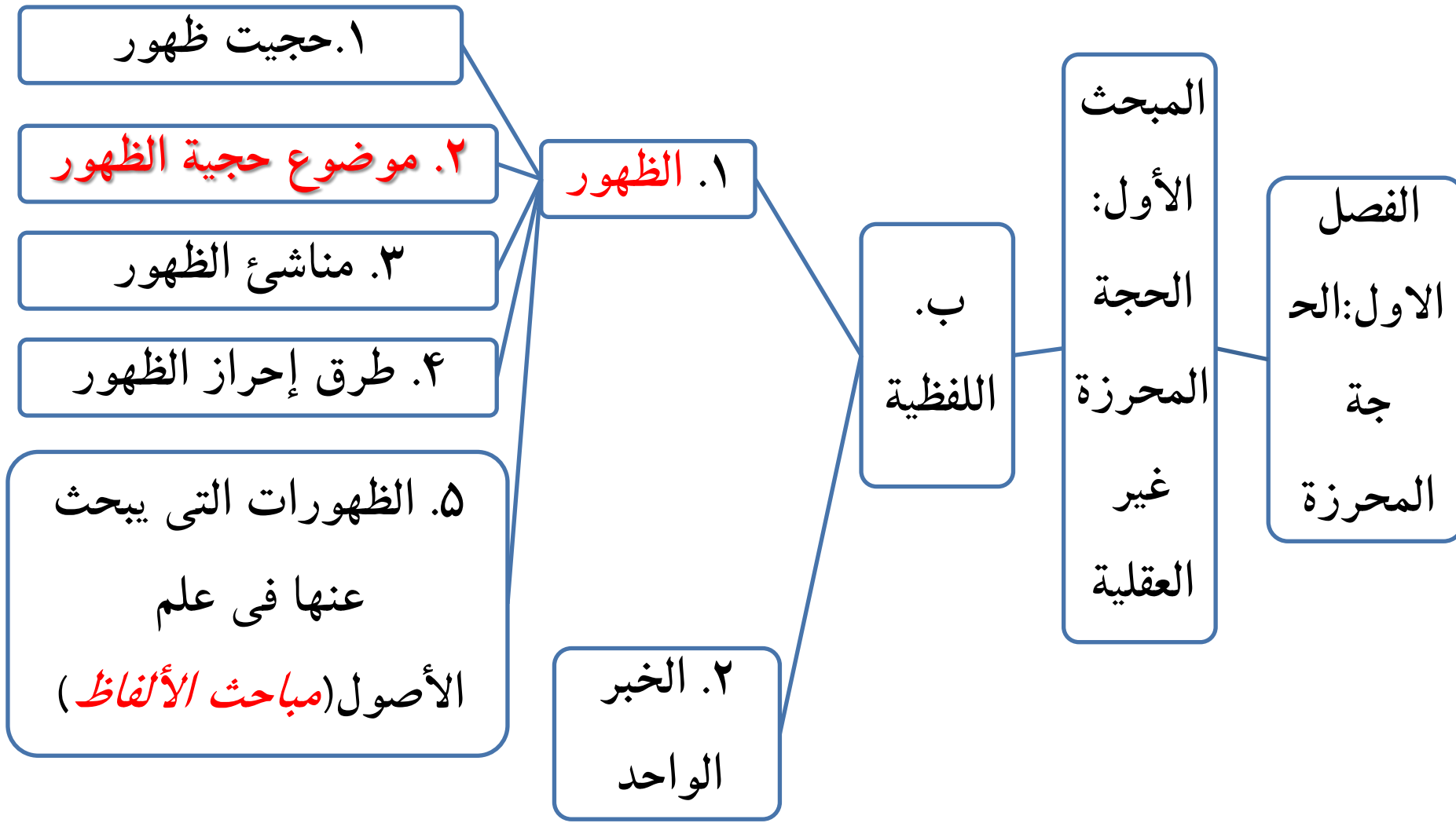
٤٩

١٣-١١-٩٣ ظهور

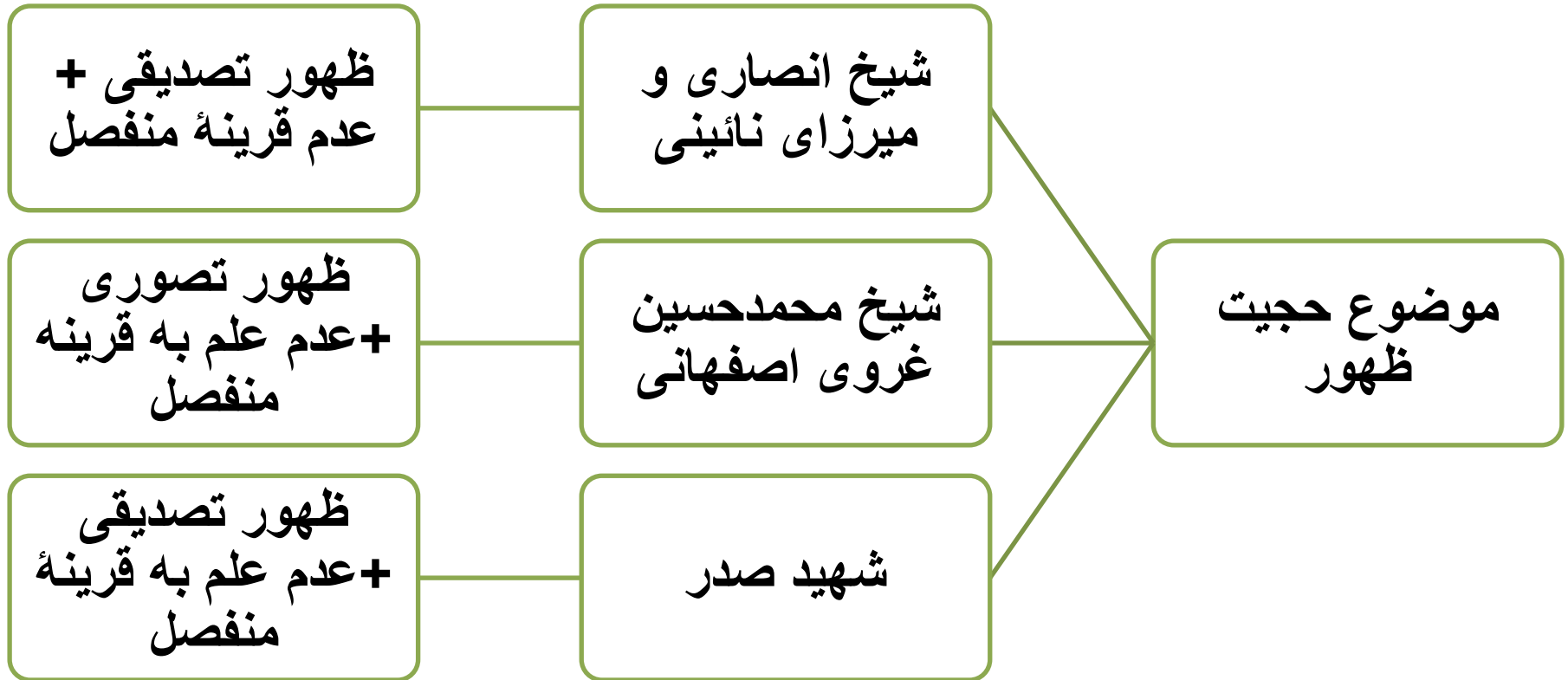
دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

قَوْمٌ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

• يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي
اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى
الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ
لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
(٥٤)

دیدگاه‌های مختلف در موضوع حجیت ظهور

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی
- غير از أصالة الظهور ساير اصول لفظی را به دو قسم تقسيم می کنند؛
اصول وجودی مثل أصالة الحقيقة، أصالة العموم و أصالة الإطلاق و
اصول عدمی مثل أصالة عدم التقدير، أصالة عدم الحذف، أصالة عدم
الإستخدام و أصالة عدم القرينة.

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

• اصول لفظی

– اصول وجودی

• أصالة الحقيقة

• أصالة العموم

• أصالة الإطلاق

– اصول عدمی

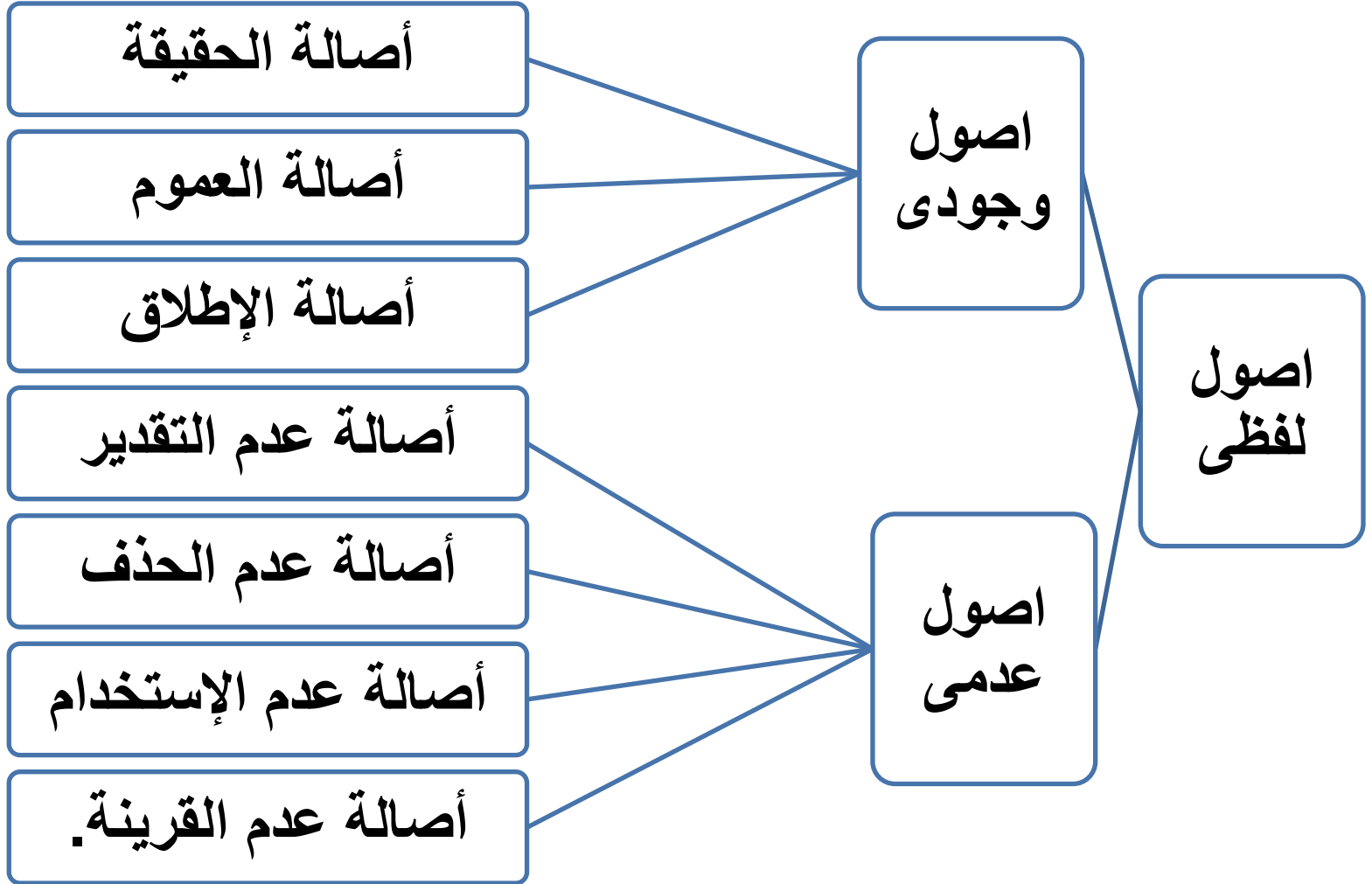
• أصالة عدم التقدير

• أصالة عدم الحذف

• أصالة عدم الإستخدام

• أصالة عدم القرينة.

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- در بین اصولی‌ها دو گرایش وجود دارد:
- یک گرایش این است که تمام اصول لفظیه را به أصالة ظهور برمی‌گرداند
- و گرایش دیگر این است که اصول وجودی را به اصول عدمی برمی‌گردانند و از جمله خود أصالة ظهور را به أصالة عدم القرینة ارجاع می‌دهند.

رابطه اصالت ظهور با سایر اصول لفظی

بازگشت تمام اصول
لفظیه به اصالت ظهور

بازگشت اصول
وجودی حتی اصالت
ظهور به اصول عدمی

رابطه اصالت ظهور
با سایر اصول لفظی

رابطه أصالة الظهور با سایر اصول لفظی

- شهید صدر رضوان الله علیه در این بحث، معتقدند بخشی از این اصول که بخش عمده آنها است به أصالة الظهور برمی گردد.
- ایشان معتقدند که همه اصول مربوط به ظهور مثل أصالة العموم، أصالة الإطلاق و أصالة الحقيقة و نیز همه اصول عدمی به غیر از أصالة عدم القرینة به أصالة ظهور بازگشت می کنند؛
- اما در مورد أصالة عدم القرینة به تفصیل قائل اند. اگر در ناحیه قرینة منفصل باشد، به أصالة الظهور برمی گردد و اگر در مورد قرینة متصل باشد، چنین بازگشتی ندارد.

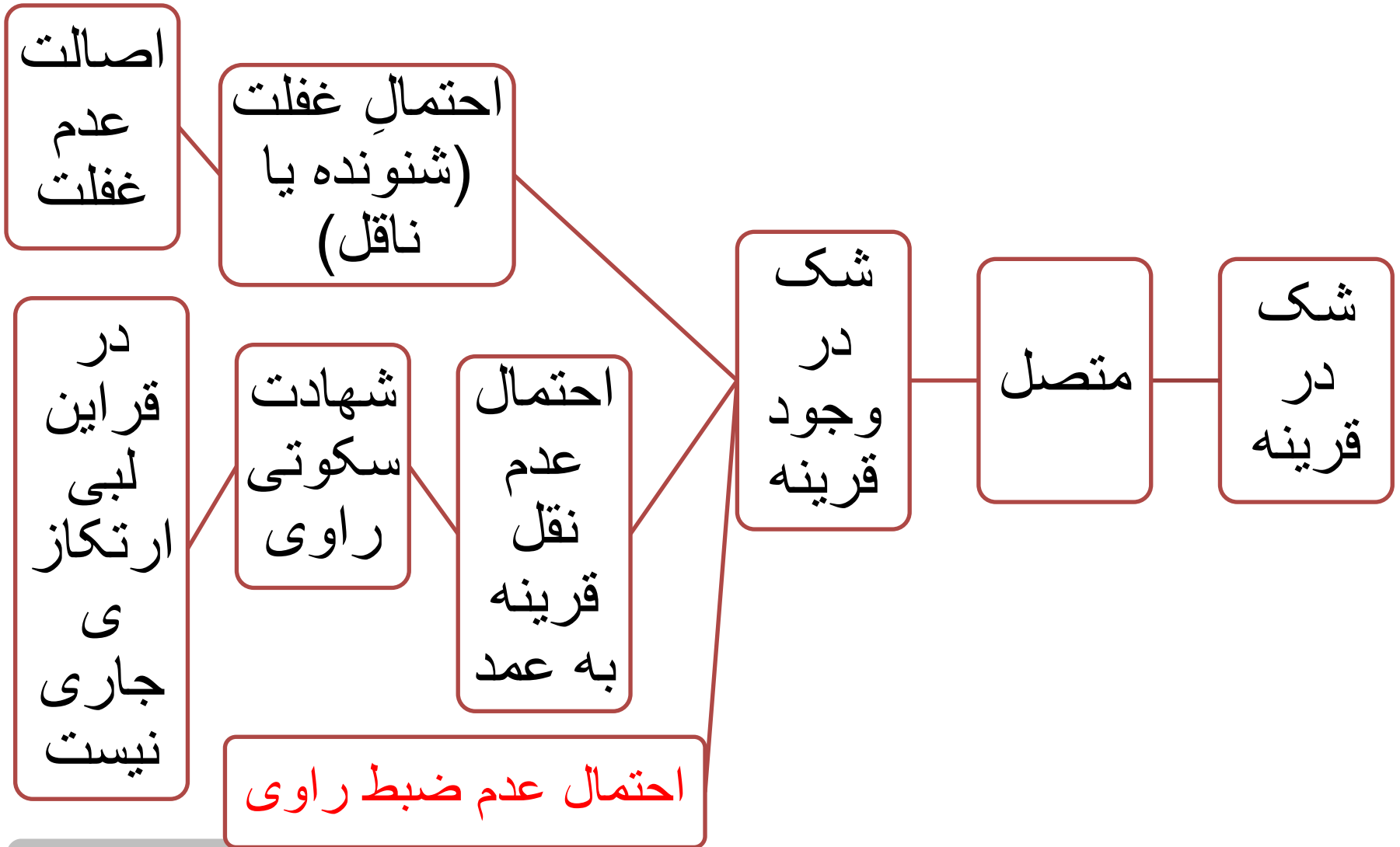
رابطه اصالت ظهور با سایر اصول لفظی

بازگشت تمام اصول لفظیه به
اصالت ظهور

بازگشت اصول وجودی حتی
اصالت ظهور به اصول عدمی

بازگشت همه اصول به اصالت
ظهور به غیر از اصالت عدم
قرینه متصل

رابطه اصالت ظهور
با سایر اصول لفظی

رابطه أصالة الظهور با سایر اصول لفظی

- با مطالعه اصول وجودی، می بینیم این ها در حقیقت همان اشکال مختلف ظهور هستند؛ مثلاً در أصالة عموم می گوئیم وقتی الفاظ عام به کار می رود، در عموم ظهور دارد و عموم از آن اراده شده است و این چیزی جزء ظهور ناشی از وضع این الفاظ برای عام نیست و مقتضای أصالة الظهور پذیرش این ظهور است
- یا در أصالة الاطلاق می گوئیم وقتی متکلم سخنی گفت و قیدی را در کلام خودش ذکر نکرد، معلوم می شود که این قید را اراده نکرده است.
- این چیزی جزء ظهور کلام متکلم در معنای مطلق نیست

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- يا در أصالة الحقيقة می گوئيم وقتی لفظی به کار برده می شود، همان معنایی از آن اراده شده است که این لفظ برایش وضع شده است؛ به عبارت دیگر اصل، استعمال لفظ در معنای حقیقی است و این غیر از ظهور لفظ در معنای موضوع له نیست.

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- در اصول عدمیه هم مطلب همین طور است؛ مثلاً در أصالة عدم الحذف یا أصالة عدم التقدير احتمال می دهیم متکلم قصد داشت چیزی را بگوید ولی آن را مُقَدَّر گذاشت و نگفت. در اینجا می گوئیم اصل عدم تقدير است.
- در حقیقت ظهور کلام این متکلم همانی است که در لفظ گفته است و چیزی را حذف نکرده است. درباره أصالة عدم القرینة توضیح دادیم که اگر قرینة محتمل، منفصل باشد، اصل این است که چنین قرینه‌ای در کار نباشد.

رابطه أصالة الظهور با سایر اصول لفظی

- در اینجا نیز در حقیقت به ظهور تمسک می‌کنیم؛ چون ظاهر حال یک متکلم این است که می‌خواهد تمام مقصود خودش را با این عبارت بیان کند و چیزی از مرادش را باقی نگذاشته است که در آینده با عبارت جداگانه‌ای بیان کند و اگر قرینه محتمل، متصل باشد، آن بحث مطرح می‌شود که قرینه متصل در اصل شکل‌گیری ظهور نقش دارد.

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- بنابراین اگر در وجودش شک کردیم و رافعی برای این شک نباشد، اصلاً ظهوری را احراز نمی‌کنیم تا بتوانیم به حجیت آن تمسک کنیم.
- قبلاً اشاره کردیم که منشأ احتمال قرینه در قرینه متصل امور مختلفی است.

رابطه أصالة الظهور با ساير اصول لفظی

- گاهی منشأش احتمال غفلت است بدین معنا که فکر می‌کنم شاید من یا روای توجه نکرده باشیم و در نتیجه کلمه‌ای را که قرینه بوده است نشنیده باشیم.
- این احتمال غفلت را با أصالة عدم الغفلة که یک اصل عقلائی مستقل از أصالة الظهور است، دفع می‌کنیم.
- اما برای نفی احتمال قرینه متصل در جایی که احتمال می‌دهیم روای چیزی را که در سخن مروی بوده و قرینیت داشته است، به عمد حذف کرده باشد، با شهادت سکوتی راوی ثقه نفی می‌کنیم.

